

Л.С. Козьменко, аспірант
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ВПЛИВ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вітчизняна економічна система, яка інтегрована в світове господарство, не може залишитися осторонь від світових процесів, оскільки розвиток економічних процесів у нашій країні суттєво залежить від ситуації на зовнішніх ринках. Саме тому світова фінансова криза 2007-2008 років має значний вплив на економічний розвиток України, внаслідок чого особливої актуальності набуває визначення глибини впливу цієї кризи на діяльність вітчизняних підприємств, аналіз причин її розвитку і контроль за розподілом санаційних грошових коштів.

Охарактеризуємо основні етапи розвитку світової фінансової кризи з точки зору впливу на діяльність вітчизняних підприємств.

Перший етап кризи припав на кінець другого півріччя 2007 року, коли на світових фондових ринках відбулося перше падіння фондових індексів провідних банків і фінансових компаній. За таких обставин спекулятивний капітал, який шукає стабільні ринки з найвищими прибутками, перейшов із ринків розвинених країн в країни з економіками, що розвиваються, продовжуючи демонструвати високі темпи зростання і прибутковості. За оцінками експертів, співвідношення ризику і прибутковості в цих країнах було досить привабливим. Як наслідок, у 2007 році їх фондові ринки продемонстрували зростання. Китай і Україна були лідерами такого зростання. У нашій державі найвищими темпами зростали обсяги банківських кредитів у сільське господарство (135,1 %), виробництво коксу і продуктів нафтопереробки (132,5 %), машинобудування (132,1 %), хімічну і нафтохімічну промисловість (130,6 %).

Другий етап світової фінансової кризи характеризувався формуванням позитивного сальдо платіжного балансу і, відповідно, надлишку пропозиції валюти. У зв'язку із чим у травні 2008 року офіційний курс гривні щодо долара США ревальвував на 3,96 % і наприкінці серпня становив 4,85 грн. / дол. США. Міжнародні валютні резерви протягом січня-серпня цього ж року зросли від 5,6 до 38,1 млрд. дол. США. економіці України при вільному перетіканні капіталу спостерігалися цілком ринкові тенденції пошуку надприбутків, що в умовах посилення сировинної орієнтації на світових ринках підсилило експортну і сировинну складові вітчизняної економіки. Наслідками цього етапу світової фінансової кризи стали серія банкрутств провідних світових фінансових компаній і розповсюдження фінансової кризи на реальний сектор світового господарства, падіння попиту на світових ринках і, як результат, обвал цін на сировинних ринках, стагнація провідних економічних систем.

Наприкінці першого півріччя 2008 року обсяг валового зовнішнього боргу України становив 59,9 % ВВП (100,06 млрд. дол. США). Зовнішній

борг України за перше півріччя зменшився майже на 15 % і становив 1,258 млрд. дол. США. Саме цей капітал у разі раптового відтоку може стати одним із чинників дестабілізації курсу національної валюти.

На діяльності вітчизняних підприємств України результати третього етапу світової фінансової кризи повною мірою ще не позначилися. Його тривалість і глибину сьогодні важко оцінити, але деякою мірою його вплив вже спостерігається. Так, зростання ВВП на рівні 7,1 % було забезпечене високою динамікою діяльності підприємств, що займаються сільським господарством. Даний етап примусив уряди провідних країн переглянути свою політику щодо діяльності підприємств на фінансових ринках. Зокрема, уряди США, Великобританії, Німеччини, Росії, країн Бенілюксу та інші ухвалили рішення про державну підтримку окремих фінансових установ, що переживають фінансові труднощі.

Через розповсюдження проблем на фінансових ринках вже відбувається зниження попиту. Рецесія в провідних економіках світу супроводжується перш за все зменшенням інвестиційного попиту, динамікою обсягів будівництва, що приведе до зниження цін на продукцію металургії і машинобудування.

В умовах світової фінансової кризи процеси інвестування і розвитку вітчизняних виробництв більшою мірою залежать від банківського кредитування, ніж від фондового ринку, оскільки, за оцінками експертів, 16 % інвестицій в основний капітал вітчизняних підприємств залежать від інвестиційних кредитів банку. У такій ситуації найбільш залежними секторами стали сільське господарство, будівництво, переробна промисловість, зокрема, хімічна і нафтохімічна, харчова промисловість, виробництво коксу і продуктів нафтопереробки. Поряд з цим швидкими темпами збільшується споживчий попит домогосподарств, інвестиції в оновлення основних фондів і впровадження прогресивних технологій.

Якщо в період попередження фінансової кризи 1997-1998 років рівень корпоративних боргів був низьким, а корпоративний сектор не був настільки залежним від зовнішнього фінансування, то на сьогоднішній день, як вже наголошувалося, національна фінансова система стала більш залежною від зовнішніх потоків капіталу. Якщо трапиться найгірше і реалізується вплив всіх прогнозованих результатів світової фінансової кризи одночасно і в повному обсязі, то наслідки будуть достатньо відчутними – скоротиться позитивне сальдо рахунку операцій з капіталом і фінансових операцій.